

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
NO 0030 Oslo

Vår ref.
KHT/ 21-12. 2019

Deres ref.

Dato
21.12.19

Høringssvar fra Institutt for landskapsarkitektur vedrørende «Høring. Frist 30.12.2019 Regulering av miljø og helse i barnehager og skoler»

Institutt for landskapsarkitektur kan ikke se å ha mottatt invitasjon til denne høringen selv om vårt fagmiljø er sentralt når det gjelder undervisning av fagpersoner med ansvar for utforming av utemiljø i skoler og barnehager. Vi ber derfor om at vi heretter inviteres til å bidra i lignende høringer.

Vi gjør også departementet oppmerksom på en ganske omfattende rapport som vi har utarbeidet på oppdrag fra Helsedirektoratet med støtte fra Utdanningsdirektoratet. Denne rapporten mener vi vil være til nytte i det videre arbeidet med fysisk utemiljø og den veiledningen som er annonsert i forbindelse med endringene av forskriften. Rapportens navn er «Uteområder i barnehager og skoler. Hvordan sikre kvalitet i utformingen» (<https://www.nmbu.no/aktuelt/node/38636>).

Rapporten bygger på følgende 4 hovedelementer: 1) en omfattende gjennomgang av internasjonal forskning om eventuelle samvariasjoner mellom henholdsvis arealstørrelse og innholds kvaliteter i utemiljøet og trivsel/sentrale helseutfall. 2) gjennomgang av internasjonal forskning om bruk og betydning av arealnormer, 3) kunnskapsinnhenting om bruk av arealnormer i de nordiske landene og 4) oppsummering av erfaringer fra fem norske kommuner.

Rapporten gir en detaljert oversikt over anbefalinger knyttet til innhold og arealstørrelse, modeller for hvordan kommunene kan bidra til gode uteområder gjennom planprosesser og det kommunale planhierarkiet og dessuten forslag til tiltak på nasjonalt nivå.

Med bakgrunn i vår fagkompetanse og erfaringer fra forannevnte rapportarbeid, vektlegger vi først og fremst forhold som er av betydning for utforming av utemiljø i vår uttalelse til det konkrete forskriftsforslaget:

§ 1. Formål.

Det er positivt at lek og læring er tilføyd i § 1.

§ 4 Helsemessig tilfredsstillende virksomhet.

Kommentarer til første avsnitt:

Begrepsbruken i § 4 oppfattes som noe uklar. På den ene siden vises det til at det fysiske miljø skal være forsvarlig ut fra en vurdering av faktorer i miljøet som påvirker barnehagebarns og elevers helse, trivsel, lek og læring. På den andre siden vises det til at avvik fra faglige normer må kunne dokumenteres. Dette kan oppfattes som om at det finnes tydelige faglige normer for å kunne dokumentere avvik, mens generelt er det kun vurderinger av faktorer i miljøet som inngår. I prinsippet bør det i forbindelse med veiledning til § 4 foreligge faglige begrunnede normer for begge disse forholdene. For uteområdenes del viser vi i den sammenhengen til anbefalingene som foreligger i forannevnte rapport fra Institutt for landskapsarkitektur

Kommentarer til andre avsnitt:

I dette avsnittet bør det fremkomme tydeligere at det ikke bare handler utforming, men også om tilstrekkelig med areal.

§ 5 Beliggenhet

Den foreslåtte paragrafen retter i hovedsak søkelyset på negative sider ved tomtevalget. Det bør komme tydeligere fram at en først og fremst må velge tomter som er store nok og godt egnet for formålet slik at de bl.a. kan bidra til gode uteområder. Mest mulig sentral beliggenhet i nærmiljøet som fremmer gåing og sykling er også viktig i dag sett i et helseperspektiv. Deretter foreslår vi at de negative faktorene som en bør unngå blir nevnt.

§ 15 Godkjenning før oppstart av virksomhet

Det er positivt at det er fremmet forslag om vedlikeholdsplan også for uteområdene i forbindelse med godkjenning. Erfaringene fra det forannevnte prosjektet viste nemlig at dette er et underprioritert område med uklare ansvarsforhold og mange ukoordinerte instanser involvert.

Generelle kommentarer

I høringsrapporten fremgår det at departementet ser nødvendigheten av god veiledning tilknyttet forskriften. Det er også en viktig erfaring som er oppsummert i den forannevnte rapporten fra vårt institutt. Vi tror det er behov for en egen veiledning som viser hvordan uteområdene kan ivaretas fra topp til bunn i det kommunale planhierarkiet. Vi har i den forbindelse vist til en tilsvarende veileder fra Boverket i Sverige.

Som landskapsarkitekter er vi også opptatt av mulighetene som ligger i gode uteområder, og ikke bare farer og ulykker. Vårt ønske er derfor at begge sider i formålsparagrafen blir vektlagt i forbindelse med miljø og helse i barnehager og skoler, dvs. både det helsefremmende og det forebyggende. På dette området er det behov for omfattende veiledning og opplæring.

Med hilsen
Institutt for landskapsarkitektur

Tore Edvard Bergaust
Instituttleder
(Sign)

Kine Halvorsen Thorén
Professor
(Sign)